

III. Hujus ergo sancti Pauli laudem, nec immerito, non valet humana lingua condigne laudare, quem Christus¹ Dominus noster « Vas electionis » nuncupavit, et vere² electissimum et purissimum vas, ubi Christus Dominus noster habitare dignatus est³. Idcirco, dilectissimi Fratres⁴, ita nos exhibeamus ut sanctorum vestigia imitantes, a Christo Domino mereamur habitationem invenire, quia apud Dominum omnia possibile sunt, ipso adjuvante qui vivit et regnat in sæcula sæculorum⁵. Amen.

SERMO LI.

De Conversione sancti Pauli III.

Hic duo iterum habentur Codices, nempe Cod. Cass. cxvii, fol. 140 verso, et Cod. cix, fol. 41 verso, et fol. 44. Præfigitur utrisque nomen sancti Doctoris. Locus ejus in Editis post præcedentem cum numero de Conversione sancti Pauli v.

¹ Desunt in Cod. Cass. cxvii, verba ergo... nec immerito... Christus. Deest in Cod. Laur. vox Pauli. Post autem: Non valet humana lingua narrare quam, etc. — ² Cod. Cass. cix minus bene verum. Duo alii Codices melius vere. Id. Cod. cix dilectissimum. — ³ Cod. Laur. Christi vas; et post inhabitare. — ⁴ In Cod. Cass. cix desideratur vox dilectissimi. — ⁵ Variant hic tres Codices: Cod. Cass. cxvii habet: A Christo omnium auctore cum ipsis mereamur participatione perfrui, quia apud Dominum omnia possibile sunt in Christo Jesu Domino nostro qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen. Cod. autem Laur. a Christo omnium auctore suum vas ipsi mereamur habitationem invenire, quia apud Deum omnia possibile sunt.

SYNOPSIS.

I. Paulus, primo Saulus, Christi persecutor. II. Saulus mane rapiens, vespere dividens oscam. III. Saulus, jam Paulus, quanta pro Christo passus. IV. Paulus multa sustinuit, sed sola Dei gratia adjutus. V. Saulus nomen superbiam, Paulus humilitatis. VI. Paulus Ecclesie Gentium Apostolus. VII. Conclusio.

I. APOSTOLUS autem Paulus, Fratres charissimi, primo Saulus, etiam inimicus Christi fuit¹. Christianos acerrime persecutus est, quando primus martyr, Stephanus sanctus, passus est. Ibi erat, quando lapidabatur; lapidantium² vestimenta servabat. Parum enim illi videbatur, si suis³ tantum manibus lapidaret. In omnium manibus erat, quorum indumenta servabat. Post hæc, occiso beatissimo⁴ Stephano, et primo coronato, quia et⁵ nomen ejus græco vocabulo coronam indicat⁶, iste inimicus acerrimus litteras accepit a Principibus sacerdotum, ut in quocumque⁷ loco inveniret istam viam sectantes, vinctos ad supplicia duceret. Ibat⁸ ergo furens Damascum⁹, anhelans cædes¹⁰, sanguinem sitiens; sed « Qui habitat in » coelis, secundum Psalmum¹¹, irridebat eum, et Dominus subsannabat eum (a). « Quid anhelas sævus, quod eris cito ipse passurus¹²? Quam minimum fuit Domino Christo salvum facere inimicum, ut una desuper voce

(a) Psal. ii, 4.

¹ Cod. cix male jungit duas phrases cum particula quia. — ² Id. bene lapidantium; Cod. autem cxvii male omnium. — ³ Cod. cxvii male tuis. — ⁴ Deest in eodem vox beatissimo. — ⁵ Id. male et quia. — ⁶ Vide Serm. cccxiv, n. 2, cccxvii, n. 1, et Enarr. in Psal. lviij, n. 5, Serm. i. — ⁷ Cod. cix male quocumque. — ⁸ Cod. cxvii minus bene ivit. — ⁹ Cod. cix Damascum furens. — ¹⁰ Uterque Cod. cedens; error manifestus deprehenditur. — ¹¹ Cod. cix male qui habitat in coelis, et secundum. — ¹² Cod. cix quid anhelat sævus quod erat.

prosterneret persecutorem et erigeret prædicatorem!
 « Saule, inquit, Saule, adhuc Saule, quid me perseque-
 » ris (a)? » Quantam dignationem, Fratres mei, in voce
 Domini agnoscimus. Quis Christum jam persequi possit ad
 dexteram Patris jam in cælo sedentem? Sed ibi caput reg-
 nabat, hic adhuc membra laborabant. Ipse nos Doctor
 Gentium, beatus apostolus Paulus, docuit ad Christum quid
 simus¹: « Vos, inquit, estis corpus Christi et membra (b). »
 Totus ergo Christus, caput et membra. Videte; in nostro
 corpore rei accipite similitudinem². Si forte affligaris in
 turba, et aliquis tenuiter³ pedem calcet, caput pro pede
 clamat. Et quid est quod clamat? Calcas me. « Saule,
 » Saule, quid me persequeris? » Quando enim Saulus
 persequebatur⁴ Evangelistas, per quos Dominus toto orbe
 ferebatur, pedes Christi ab eo⁵ calcabantur. In illis enim
 Christus ibat ad Gentes; in illis enim Christus usquequa-
 que currebat. Pes futurus, pedes Christi⁶ calcabat. Evan-
 gelium Domini per orbem terrarum portaturus homini-
 bus, calcabat quod futurus ipse erat. « Quam speciosi
 » pedes, » Propheta dicit, ut⁷ ipse Doctor commemorat,
 « eorum qui annuntiant pacem⁸, qui annuntiant bona (c)! »
 Hoc etiam in Psalmo cantavimus: « In omnem terram
 » exivit sonus eorum » Vis videre quomodo Christus per
 istos pedes venerit? « Et in fines orbis terræ verba
 » eorum (d)? »

II. Denique Ananiæ Dominus loquens, quando illum
 mittit ad Saulum baptizandum, audivit ab ipso Anania:

(a) Act. ix, 4. — (b) I Cor. xii, 27. — (c) Rom. x, 15. — (d) Psal. xviii, 5.

¹ Cod. cxvii, *sumus*. — ² Id. pessime in *nostram res accipite*; Cod. cix in *nostro corpore accipite*; e duobus sit contextus ut legitur. — ³ Cod. cix male *te ceu pede*. — ⁴ Cod. cxvii minus bene *persequebatur Paulus*. — ⁵ Voces *ab eo* desunt in Cod. cxvii. — ⁶ Vox *Christi* in Cod. cix desideratur. — ⁷ In Cod. cix deest particula *ut*. — ⁸ Desunt in Cod. cxvii verba *qui annuntiant pacem*.

« Domine, audivi de isto homine, quod ubique perse-
 » quitur servos tuos (a). » Tanquam diceret: Quid ovem
 mittis ad lupum? Ananias autem verbum hebræum est,
 quod latine ovis interpretatur¹. De Saulo autem, futuro
 Paulo, de persecutore, futuro prædicatore, prophetia pro-
 miserat: « Benjamin lupus rapax (b). » Unde Benjamin?
 ipsum audi Paulum apostolum: « Nam et ego Israëlita
 » sum, ex genere Abraham, de² tribu Benjamin (c).
 » Lupus rapax, mane rapiet prædam, et ad vesperum
 » dividet escas (d). » Prius consumet, et postea pascet³.
 Dividebat enim escas jam ille prædicator; noverat quid
 cui daret; quod alimentum subministraret⁴ ægroti et
 infirmo; quo cibo pasceret fortem; dividens enim escas,
 non passim projiciens⁵; dividens enim escas, dicebat:
 « Et ego, Fratres, non potui loqui vobis⁶ quasi spiri-
 » tualibus, sed quasi carnalibus, tanquam parvulis in
 » Christo. Lac vobis potum dedi, non escam⁷; nondum
 » enim poteratis, sed nec adhuc potestis (e). » Divido;
 non passim projicio⁸.

III. Hujus ergo lupi nomen audierat Ananias ovis, et
 inter manus pastoris tremebat. Si a lupo terretur⁹, a
 pastore autem confortatur¹⁰, consolatur, confirmatur,
 conservatur. De ipso lupo audit res incredibiles, sed, Ve-
 ritate loquente, veras, et fideles¹¹. Quid enim respondit
 Dominus Ananiæ trementi famam Pauli? quid respondit:

(a) Act. ix, 13. — (b) Gen. xlix, 27. — (c) Rom. xi, 1. — (d) Gen. xlix, 27. — (e) I Cor. iii, 1, 2.

¹ Vide Serm. cxxxv, n. 8, et cclxxxix, n. 2. — ² In Cod. cxvii deest vox *de*. — ³ Id. cix *prius consumens, et postea pascens*. — ⁴ Cod. cxvii pessime *subministrare*. — ⁵ Id. non habet *non passim projiciens*. — ⁶ Deest *vobis* in Cod. cix. — ⁷ Cod. cix *escas*. — ⁸ Id. minus recte *non possum projicere*. — ⁹ Cod. cxvii *sed a lupo*. — ¹⁰ In Cod. cix non est *confortatur*. — ¹¹ Cod. cxvii *verax et fide plenas*.

« Sine; nunc vas electionis est mihi homo iste, ut por-
 » tet nomen meum coram Gentibus et regibus. Ego illi
 » ostendam quæ illum oporteat pro nomine meo pati (a).
 » Ego illi ostendam¹. » Vox est minantis, sed coronam
 parantis. Denique ille factus ex persecutore prædicator,
 quæ sustinuit? « Periculis in mari, periculis in flumini-
 » bus, periculis in civitate, periculis in deserto, peri-
 » culis in falsis fratribus; in labore et ærumna, in vigi-
 » liis multis, in fame et siti, in jejuniis multis², in
 » frigore et nuditate, in mortibus sæpe; præter illa quæ
 » extrinsecus sunt, incursus in me quotidianus, sollici-
 » tudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, et ego non
 » infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror (b)? »
 Ecce ille est persecutor; patere, sustine. Plus enim pa-
 tieris quam fecisti. Sed noli irasci; usuras accepisti. Sed
 quid attendebat, quando talia sustinebat? Audite alio
 loco: « Etenim, inquit, quod est leve tribulationis nos-
 » træ, » jam totum hoc leve, quare? « Incredibili modo
 » æternum gloriæ operatur nobis pondus; non respi-
 » cientibus quæ videntur, sed quæ non videntur³. Nam
 » quæ videntur, temporalia sunt, quæ autem non vi-
 » dentur, æterna sunt (c). » Æternorum amore flagrabat,
 quando fortiter mala, etsi acerba et pessima, tamen
 temporalia, sustinebat. Leve est omne cum fine suppli-
 cium, ubi sine fine promittitur præmium⁴.

IV. Liceat⁵ audenter dicere, Fratres charissimi, de
 Paulo apostolo, quando sustinebat, quia fidelibus vole-

(a) Act. ix, 15, 16. — (b) 2 Cor. xi, 26-29. — (c) Id. iv, 17, 18.

¹ Media pars hujus textus in Cod. cix non legitur. — ² In eodem Cod. desiderantur hæc verba in jejuniis multis. — ³ Hæc ultima verba desunt in Cod. cix. — ⁴ Hic dividitur Sermo in Cod. cix. Quod sequitur alterum inchoat. in eodem Cod. cix, fol. 44. — ⁵ Cod. cix licet.

bat¹, non ipse sustinebat, quia virtus Christi in illo habi-
 tabat. Christus regnabat, Christus vires subministrabat,
 Christus non deserebat, Christus in currente currebat,
 Christus ad palmam perducebat. Non ergo facio injuriam
 quando dico: Non ipse sustinebat. Dico prorsus, dico
 cum fiducia, et verba mea ipso teste confirmo. Aposto-
 lum sanctum succensere mihi non sino, quando verba
 ejus illi recito. Dic Paule; dic Sancte; dic Apostole; au-
 diant te fratres mei, quia nullam tibi injuriam feci.
 Quid ergo ipse dicit? Comparans se coapostolis suis in
 laboribus, non timuit dicere: « Plus omnibus illis labo-
 » ravi (a). » Jam hic mihi respondetur: Certe non³ ipse?
 Dic ergo quod sequitur, ne ista dilatio mea sit inflatio:
 « Plus omnibus illis laboravi. » Jam mihi irasci cœpe-
 ratis⁴, sed intercedit pro me; et quodam modo alloqui-
 tur: Vos nolite irasci. « Non ego autem, sed gratia Dei
 » mecum (b). » Sic ergo et de passione sua imminente,
 cujus dies hodiernus solemnissimus agitur, quid dixit⁵?
 « Ego enim jam immolor, et tempus resolutionis meæ
 » instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi,
 » fidem servavi. De cætero superest mihi corona justitiæ,
 » quam reddet mihi Dominus in illa die justus Judex (c). »
 Est enim cui reddat. « Bonum certamen certavi, cursum
 » consummavi, fidem servavi⁶. » Debetur quod redditur;
 sed non esset cui deberetur, nisi ei prærogaretur, quod
 non debebatur⁷. Certe audis modo de Dei debito præsu-

(a) 1 Cor. xv, 10. — (b) Ibid. — (c) 2 Tim. iv, 7, 8.

¹ Cod. cix habet qui non deficiebat, loco præcedentium; melior lectio prior subaudiendo volebat prodesse, juxta Apostoli verbum: Omnia sustineo propter electos. — ² Cod. cix male quid ergo? ipse didici. Vide Serm. cccxxxii, n. 5. — ³ In Cod. cxvii abest non. — ⁴ Id. male cæperas. — ⁵ Tota phrasid in Cod. cxvii desideratur. — ⁶ Deest media pars textus in eodem Cod. cxvii. — ⁷ In eodem Cod. male ponitur punctum post verbum præro-garetur; et post, non minus male scribitur interrogative quid non debe-retur?

mentem; audis modo Christum reddentem; audi per ipsum Paulum indebita prærogantem. « Non sum, inquit, idoneus vocari Apostolus, quoniam¹ persecutus sum Ecclesiam Dei (a). » Modo attende quid debebatur, cui vides jam parari coronam. Prius illum attende et vide nisi² factis dignam invenit pœnam; persecutus est Ecclesiam Dei, qua cruce non dignus est³ quæ illi puniendo tormenta sufficiant³? « Non sum dignus, inquit, vocari Apostolatus. » Ego scio quid mihi debebatur; Apostolatus mihi « qui persecutus sum Ecclesiam Dei! » Vide ergo Apostolum⁴? « Sed gratia Dei sum id quod sum (b). » O gratia Dei, gratis data⁵, non merces reddita⁶! Invenit quod puniret, fecit quod coronaret.

V. Videte quod sequitur: « Gratia Dei sum id, inquit⁷, quod sum, nam et ego Apostolus non sum idoneus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei. » Supplicia expectabam, præmia invenio⁸. Unde ergo hoc mihi? quia « Gratia Dei sum id quod sum, et gratia ejus in me » vacua non fuit; sed plus omnibus illis laboravi⁹. » Iterum te erigere cœpisti? « Non autem ego, sed gratia Dei mecum (c). » Bene, optime, non jam Saule, sed Paule; non jam superbe, sed parve. Saulus ideo superbiæ nomen fuit, quia ille rex procerus, et tanto invidentior¹⁰ quanto clarior, Saül vocabatur, qui sanctum David persequabatur¹¹, inde iste¹² nomen accepit, a Saüle Saulus

(a) 1 Cor. xv, 9. — (b) Ibid. 10. — (c) Ibid.

¹ Cod. cix quia. — ² Id. nisi quod. — ³ Id. male quia... sufficeret: male item Cod. cxvii puniendâ. — ⁴ Id. male apostolus. — ⁵ Vide Serm. xxvi, n. 14. — ⁶ Tres ultimæ voces desiderantur in Cod. cix. — ⁷ Inquit deest in Cod. cxvii. — ⁸ Cod. cix inveni. — ⁹ Vide Serm. clxxviii, n. 7. — ¹⁰ Cod. cix elatior. — ¹¹ Vide Serm. cclxxv, n. 5, Serm. ccxcv, n. 7, et Serm. clxxv, n. 8. — ¹² Cod. cxvii per errorem est.

congruum nomen persecutoris. Quid postea Paulus¹? Quid est Paulus? Modicus, minimus². Recolite verbum qui litteras nostis; recolite etiam consuetudinem, qui liberales qui vocantur³ libros non nostis. Paulus modicus est; post paululum te videbo; paululum post te videbo⁴. Paulo post, modicum post⁵. Ergo Paulum videte⁶, jamdudum Saulum, sanguinem sitientem, et cædes anhelantem, modo autem Paulum⁷. « Ego autem » sum minimus⁸ Apostolorum (a). » Prorsus minimus, sed saluberrimus.

VI. Forte in veste Domini minimus iste, fimbria fuit⁹; hanc mulier illa tetigit, et a fluxu sanguinis liberata est, in qua erat Ecclesiæ Gentium figura. Ad Gentes enim missus est Paulus, modicus cum salute. Denique hoc sciatis; ipsa mulier quæ tetigit fimbriam Domini, ignoratâ est a Domino, sed ignorantio¹⁰ Domini figurata est. Quid enim ille nesciebat? Et tamen quia illa mulier Ecclesiam Gentium significabat, ubi Dominus præsentia corporali non erat¹¹, sed per Discipulos ibi erat, ubi fimbria vestimenti ejus tangeretur, ait: « Quis me tetigit? » Et Apostoli: « Turbæ te comprimunt, et affligunt¹², et dicis: » Quis me tetigit? Et ille: Tetigit me aliquis (b). » Turbæ premunt, fides tangit. Fratres, estote de tangentibus, non de prementibus¹³. « Quis me tetigit? et » tetigit me aliquis. » Ignoranti similis Christus signi-

(a) 1 Cor. xv, 9. — (b) Luc. viii, 45, 47.

¹ Cod. cix sine interrogatione qui postea Paulus. — ² Vide Serm. ci, n. 1. — ³ Qui vocantur desunt in Cod. cix. — ⁴ Cod. cxvii male video. — ⁵ Vide Serm. clxxviii, n. 7. — ⁶ Cod. cix male paulo post modico; post ergo paululum. Videte jamdudum Saulum. — ⁷ Vide Serm. cclxxix, n. 6, et Serm. sequentem n. 2. — ⁸ Cod. cix novissimus. — ⁹ Cod. cxvii male fimbrium... hoc. — ¹⁰ Cod. cix ignorantia. — ¹¹ Vide Serm. cclxiii, n. 2. — ¹² Et affligunt: hæc duo verba in Cod. cix non leguntur. — ¹³ d. Cod. male præsummentibus.

ficans; non mentiens, sed significans. Quid significans?
« Populus quem non cognovi servivit mihi (a). »

VII. Dic ergo, Apostole¹, imminente passione, laboris impensor, coronæ jam exactor, dic: « Ego enim jam de-
» libor², et tempus resolutionis meæ instat; bonum certa-
» men certavi, cursum consummavi (b)³. » Quid prodesset certamen, nisi victoria sequeretur? Dicis quia certasti, dic unde vicisti; alio loco interroga. « Gratias Deo qui dedit⁴
» nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Chris-
» tum (c). Cursum consummavi; » tu cursum consum-
masti? Recognosce illud: « Non volantis, neque currentis,
» sed miserentis est Dei (d). » Dic aliud: « Fidem serva-
» vi. » Fidem servasti, custodisti⁵? Sed « Nisi Dominus
» custodierit civitatem, in vanum vigilant qui custodiunt
» eam (e). » Ut ergo fidem servares, ille adjuvit⁶; ille in te servavit, qui ei Apostolo tuo, cum quo unum⁷ passio- nis habes diem, dixit, quod in Evangelio legisti: « Ego » rogavi pro te, Petre, ne deficiat fides tua (f). » Exige ergo; paratum est præmium; dic; « Bonum certamen cer- » tavi, » verum est; « Cursum consummavi, » verum est; « Fidem servavi, » verum est⁸; « De cætero superest mihi » corona justitiæ quam reddet mihi Dominus in illa die, » justus iudex (g). » Exige quod debetur. Parata est prorsus corona tua, sed memento quia Dei dona sunt merita tua.

(a) Psal. xvii, 4. — (b) 2 Tim. iv, 7. — (c) 1 Cor. xv, 57. — (d) Rom. ix, 16. — (e) Psal. cxxvi, 1. — (f) Luc. xxi, 32. — (g) 2 Tim. iv, 7, 8.

¹ Vide Serm. cxcviii, n. 3. — ² Cod. cix ego jam immolor. — ³ Id. non habet *cursum consummavi*. — ⁴ Id. *dat*. — ⁵ Vide Serm. cxcvii, n. 7; et Serm. cccxxxiii, n. 5. — ⁶ Cod. cix *adhibuit*. Non legitur *in te*. — ⁷ Id. *unus*. — ⁸ Hæc verba *fidem servavi, verum est* desunt in Cod. cxvii.

SERMO LII.

De Conversione sancti Pauli IV.

Eruiitur ex Cod. cxlvi, fol. 226, et tribuitur, nec immerito, sancto Augustino. Unicus nobis occurrit Codex et quidem in multis deficiens, atque ideo corrigendus in multis. Locus ejus in Editis post præcedentem cum numero de Conversione sancti Pauli vi.

SYNOPSIS.

I. De duobus nominibus beati Pauli et ejus Conversione. II. De mirabili effectu gratiæ Dei in illa Conversione. III. De gratia et meritis in beato Paulo. IV. Conclusio.

I. PROCEDAT nobis, Fratres charissimi, et beatus Paulus, ut paululum aliquid de Paulo dicamus. Etenim propterea Paulum si volueris nominare; nam prius Saulus, postea Paulus, quia prius superbus, postea humilis, recte primum nomen, et in eo persecutoris agnoscitur nomen¹. Saulus a Saüle cognominatus est². Saül inde appellatus est, quia persecutus sanctum David³, in quo sanctus David figura erat Christi venturi ex semine David, per virginem Mariam secundum carnem⁴. Implevit partem Saülis

¹ Sic Codex; plura verba videntur abundare; legendum esse crediderim: *recte primum nomen in eo persecutoris agnoscitur*. — ² Vide Serm. cccxv, n. 7. — ³ Cod. male punctum habet post nomen *Saulus*. Male item *Saülem*, et post *sanctus David*, ut patet ex sensu. — ⁴ Male ponuntur puncta in Codice: *Christi venturi. Ex semine David secundum carnem implevit partem Saülis. Saulus*; etc... Error est manifestus.

Saulus quando persecutus est Christianos; acerrimus fuerat persecutor, quia quando beatus Stephanus lapidatus est, ipse lapidantium vestimenta servavit, ut omnibus manibus lapidaret. Post passionem vero beatissimi Stepheni, dispersi sunt fratres qui erant Jerosolymis; et quia lumina erant, Spiritu Dei ardebant. Tunc videns Paulus Evangelium Christi crescere, impletus est zelo amarissimo. Accepit litteras a principibus Sacerdotum, et perrexit ad Doctores, legatus ad puniendos¹ quoscumque invenisset confiteri nomen Christi, et ibat anhelans cædes², sitiens sanguinem.

II. Sic sic cum iret, cum sanguinem sitiret, cum quos adduceret et (faceret) occidi quæreret, sic præ suis³ quomodo erat persecutor, audivit vocem de cælo. Fratres mei, quid meruerat boni? et tamen de cælo una voce percussus est persecutor, erectus est prædicator: ecce Paulus post Saulum; ecce jam prædicat; ecce jam nobis quid fuisset et quid esset indicat: « Ego, inquit, sum » minimus Apostolorum (a). » Merito Paulus; recolite latinum verbum; Paulum, modicum dicitur; sic certe loquitur post Paulus. Videte ergo; Paulus minimus se confitetur tanquam in veste Domini fimbriam, quam tetigit languida mulier. Quippe illa, quæ fluxu sanguinis patiebatur, Ecclesiam Gentium significabat; ad quas Gentes emissus est Paulus et minimus et novissimus; quoniam fimbria vestimenti et minima pars est et novissima. Utrumque de se confessus est Paulus, et minimum se dixit et novissimum⁴. « Ego sum novissimus Apostolorum (b), et » minimus Apostolorum (c). » Ipse dixit⁵, et si quid aliud

(a) 1 Cor. xv, 9. — (b) Ib., iv, 9, et xv, 8. — (c) Id., xv, 9.

¹ Codex evidenter male *legatos puniendos*. — ² Cod. male *cædens, sitiens sanguine*. — ³ Cod. male *pro suis*. Desideratur etiam vox *faceret*. — ⁴ Cod. male *minimus... novissimus*. — ⁵ Vide Serm. cclxxix, n. 5.

dixit, ipse dicat, ne nos facere videamus injuriam, quam non est ullo modo Pauli injuria, ubi commendatur Christi gratia; tamen, Fratres, ipsum audiamus: « Ego » sum, inquit, minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus (a); » ecce quod erat; « Non sum » dignus vocari Apostolus, » quare? « Quia persecutus » sum Ecclesiam Dei. » Et unde est Apostolus? « Sed gratia Dei sum id quod sum; et gratia ejus in me vacua » non fuit; sed plus omnibus illis laboravi (b). »

III. Rogo te, sancte Paule; non intelligentes homines putant adhuc Saulum loqui: « Plus omnibus illis laboravi; » quasi benedictus¹ videtur, tamen vere dictum est. Quid autem sequitur? at ubi vidit se dixisse quod in celsitudinem quamdam eum posset afferre, « Plus illis, » inquit, omnibus illis laboravi, » et continuo: « Non » ego autem, sed gratia Dei mecum (c). » Cognovit, sed humilitas; tremuit infirmitas; confessa est donum Dei perfecta charitas; dic ergo, jam tanquam plenus gratia; tanquam plenus gratia, tanquam vas electionis, tanquam factus quod non eras dignus, dic; scribe ad Timotheum et denuntia diem justum. « Ego, inquit, jam immolor (d). » Modo lectum est de Epistola Pauli; hic lectum est quomodo dico. « Ego enim, inquit, jam immolor. » Imminet mihi immolatio; occisio enim Sanctorum Deo fecerat sacrificium; « Ego enim jam immolor, et tempus resolutionis meae instat; bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi; de cætero reposita est mihi » corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die

(a) 1 Cor. xv, 9. — (b) Ibid., 10. — (c) Ibid. — (d) 2 Tim. iv, 6.

¹ Sensum esse crederem: *videtur quasi benedicens, id est, laudans seipsum, tamen vere dictum est*. Alludit sanctus Doctor ad verba *benedictus, et vere dictum est*.

» justus Judex (a). » Reddet meritum qui fecit merita, et factus est Apostolus qui non erat dignus, et non coronabitur nisi dignus. Ibi enim quando accepit gratiam ut non debitam, « Non sum, inquit, dignus¹ vocari Apostolus, sed » gratia Dei sum id quod sum (b); » modo autem debitum exigit²: « Bonum certamen certavi, cursum consummavi, » fidem servavi, de cætero reposita est mihi corona justitiæ (c). » Debitum mihi; ut scias quod debitum: « Quam reddet mihi Dominus; » non dixit, Dat mihi, aut, Donat mihi, sed « Reddet mihi Dominus in illa die » justus Judex (d). » Misericors donavit mihi, justus reddet mihi.

IV. Video, beate Paule, quibus corona debetur meritis tuis³; sed respiciens quod fuisti, agnosce; Dei dona sunt ipsa merita tua. Dixisti: « Gratias Deo qui dat nobis » victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum (e). » Bonum certamen certavi (f); sed miserentis est Dei (g). » Dixisti: « Fidem servavi (h), » sed tu ipse dixisti: « Misericordiam consecutus sum, ut fidelis essem (i). » Videmus ergo Dei dona esse merita tua, et ideo gaudemus de corona tua.

(a) 2 Tim. iv, 6, 7, 8. — (b) 1 Cor. xv, 10. — (c) 2 Tim. iv, 7, 8. — (d) Ibid. — (e) 1 Cor. xv, 57. — (f) 2 Tim. iv, 7. — (g) Rom. ix, 16. — (h) 2 Tim. iv, 7. — (i) 1 Tim. i, 13, 14.

¹ In Cod. non legitur *dignus*. — ² Vide Serm. cccxix, n. 6. — ³ Cod. male *corona debetur merita sua*.

SERMO LIII.

De Conversione sancti Pauli V.

Sermo, qui sequitur, jam cum quibusdam discriminibus stampatus est in Appendice Maur. cum numero cciv. Maurinorum judicio sancto Doctori abjudicatur 1º quia in uno veteri Codice sancto Leoni tribuitur; 2º quia horum Doctorum eruditione et gravitate indignus est; 3º quia nonnulla habet Sermonis alicujus subsequenti. Rationes illæ infimæ videntur et invalidæ: 1º quidem unus Codex nomen habet sancti Leonis, sed præter alios, quos legerant Maurini, cum titulo sancti Augustini, titulum hunc expresse reperire est in nostro Codice, nempe cXLVI, fol. 225. Quid faciet unus contra multos? 2º Nihil in Sermone Maurinorum abjectum et sancto Doctore indignum occurrit præter exordium; exordium autem, quod non legitur in Codice nostro evidentissime adventitium est, et male ab ignaro amanuensi superadditum; reliqua autem magnam eloquentiam sapiunt, ut patebit omni legenti; 3º Sermo sequens in Editis ex plurimis diversorum Sermonum fragmentis coalescit, unde non mirum est in eo plures hujus veri Sermonis sententias reperiri. Non remanet igitur dubitandi locus quin Sermo iste ad sanctum Augustinum pertineat; unde hunc emendatum hic repræsentamus. Ponatur post præcedentem cum numero de Conversione sancti Pauli VII.